

CATALUNYA SOCIAL

Any VIII. Núm. 351

Un any, 10 ptes. — Núm. solt, 20 cts.

18 de febrer de 1928

PUBLICACIÓ
SETMANAL

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ
DURAN I BAS, 11 - BARCELONA

APARTAT 1036
TELÉF. 1171 A

Els monestirs tarragonins

Un bell somni

Les terres tarragonines contenen un bell rosari de monestirs inhabitats; com una garlanda de roses de pietat i d'art s'estenien per aquelles contrades, ben arrapats tots ells a les més importants gestes de la història pairal. Pletòrics d'art alguns, com Poblet, com Santes Creus; austers d'altres, com Scala-Dei; nius d'àguiles, únics en situació i bellesa geogràfiques, com Escornalbou; santuaris de la pietat, de la devoció popular, de la santedat mateixa, com el del Benaventurat Salvador d'Horta (el Beat la canonització del qual s'espera per aquest any mateix, el sant més miracler, que fins sobrepuja a Sant Antoni de Pàdua), tots avui són un munt informe de ruïnes del qual ha desaparegut tota alenada espiritual, llevat en el de Santes Creus on el servei parroquial ennobleix encara aquell estoig meravellós, reliquiari dels coscos de Pere III el Gran, de Roger de Llúria, de Jaume II i sa muller Blanca...

Per a l'home de fe i per a l'esperit zelós de les nostres glòries, quin espectacle depriment aquell de les desferres de Scala-Dei, on encara mosaics preciosos de l'església es veuen devorats pel temps i les pluges, on entre els cultius d'una horta exuberant s'hi endevinen les línies, els pòrtics, les arcades i murs del vell cementiri, de la vella claustra cartoixana! Quina tristor davant dels tresors artístics de Poblet, fins fa pocs anys a la disposició de tothom i exhaurits per l'acció del temps i de la cobdícia dels homes! quina pena la produïda per l'abandó del monestir de Sant Joan d'Horta!

Solament un d'aquests llocs, anys enllà, trobà una mà pietosa, un esperit altíssim, un cor noble; el d'un home enamorat de la nostra història, del nostre art, ànima de gran senyor, qui, amb gest mai prou agraït per tots, donà nova vida a Escornalbou, tingué cura de les restes allí amuntegades en massa informe, tancà els ossos venerables en digne enterrament, i aixecà altre cop l'ermita de Santa Bàrbara cap a la regió dels llamps. I ara, dins de pocs mesos, potser setmanes, oferirà a la benedicció del venerable i estimat Cardenal de Tarragona l'antiga església conventual, tota restaurada, admirablement reedificada sobre els seus vells ciments...

I aquest mateix patriota, alt senyor, suara President de la Junta de Museus de Tarragona, acaba de prometre, en lloc tan sagrat com el Temple Romà de Vich, que dins de pocs anys (potser dos, potser tres) altre cop Poblet, restaurat en part, reconstituït en allò més necessari, romandrà novament en mans dels mateixos frares que, en un moment oprobios per als nostres avantpassats, hagueren d'abandonar-lo llançant al carrer els tresors del nostre art, de la nostra fe, de la nostra història. És clar que les cendres dels nostres Reis i Comtes no hi tornaran; és clar que anys i panys hauran de transcórrer abans la joia pobletana no torni a la seva antiga esplendor; però el sol fet que allí s'aixequin novament les oracions i les salmòdies dels frares del Cister, els seus antics posseïdors, serà per a tots un encant de l'esperit i un acte de restauració i desgreu, prou necessaris... L'esperit de fe es sentirà transportat de joia davant l'esdeveniment; l'art hi guanyarà tresors avui quasibé perduts; la història nostrada rentarà una taca afrosa i humiliant per a nosaltres tots.

Amb la sola promesa i amb els treballs ja portats a cap per arribar a aquell ideal, ja en tenim prou per a retre des d'aquestes planes públic homenatge d'agraïment al cavaller Don Eduard Toda, esperit ple de nobleses de tota mena, Mecenes nostre, senyor d'Escornalbou amb la més alta de les senyories.

Quina feta, lectors amics, que aquest gest eminent del magnífic i exemplaríssim senyor es veïés coronat per altra restauració espiritual: la d'Escornalbou, antic monestir missional de fra-menors de Catalunya, estoig de glòries franciscanes, niu d'àguiles des d'on l'esperit es transporta sempre a la contemplació del Cel i d'una de les belles pàgines de la Creació damunt aquell mirífic Mediterrani, damunt l'opulent Camp de Tarragona, damunt les afraus de les Serres de Prades i del vas d'or del Priorat. Oh, com ressonarien, amb eco d'eternitat, allí dalt, les veus humils dels fills del Pobrissó d'Assís, com un dia hi ressonaren amb tintineig de glòria!... I quina bella corona espiritual pel gran patrici reusenc!

Resposta a les cartes fabrils

Rnd. V. de T.

Lletra a lletra, posades en estampa, he llegit, i amb mi tots els subscriptors de CATALUNYA SOCIAL, les dues cartes fabrils aparegudes en els números de 28 de gener i 11 de febrer d'enguany, que vós tan amablement m'haveu endreçat a fi que molts les llegissin.

De les rouredes de la vostra vicaria estant baixàreu a la platja de Vilanova, fóreu testimoni de la festassa de les bodes d'or fabrils de D. Manuel Marquès i, pel que es veu, retornàreu a la quietud de la vostra vicaria a meditar i consignar en blanc i en negar ço que palpàreu, sentíreu i veiàreu.

I la vostra crònica m'ha corprès, i, en repassar-la en mon esperit, ha fet esclatar en ell una de preguntes i respostes i dubtes i meditacions que ja tindré feina per dies. Permeteu-me que us en presenti mostra.

Com pot ser que un vicari de pagès, què dic de pagès, de muntanya, baixi al pla de les fàbriques de vapor, senti i guaiti allò que se li presenta en dos o tres dies, i copsi l'esperit de la vida fabril, tan complicada com és, arribant a descórrer aquella cortina íntima que separa l'ànima de la vida? Com es veu que esteu avesat a mirar els homes per dintre i a escorcollar els reconets de llur consciència i a constatar la unitat de l'espècie humana per tot allà on es troba, a despit de les diverses estructures i colors de l'epidermis que presenta part de fora. Com es veu també que el guaitar el món del retir estant, com qui guaita la gran ciutat del cim estant de la muntanya que la domina, no és obstacle, ans bé, és circumstància favorable a què un hom es pugui formar una millor i més exacta idea de conjunt. Aquella por que teníeu de les coses de la vida fabril no era pas una por real, no era sinó una por de tenir por, ben aviat desaparegué quan heu pogut constatar que la vida fabril no és sinó una modalitat de la vida humana, tan humana com la vida de pagès en la qual nasquéreu.

Em dieu que contemplàveu aquells episodis de la vida fabril amb *esperit pagès*, i això m'acaba de donar el secret de la vostra clara i pregona visió. Els ulls dels ciutadans solen patir de miòpia, i més enllà de quatre pams del nas ja no hi llueixen. Però els ulls dels pagesos, quan se'ls posa per visera la mà dreta i es llencen allà d'enllà, Déu meu i com allarguen! I allò que no veuen, com ho endevinen! Estan avesats a mirar la terra d'ample a ample, i a mirar l'espai de la terra als núvols, i a mirar la volta del cel d'un a altre horitzó, i a escorniflar, encara, el passat de les històries i l'esdevenidor dels pronòstics. Que Déu nos do cop d'ull de pagès i de pastor.

I si l'home és per tot el mateix ¿no podem transportar a la vida fabril quelcom de la pau que domina en la vida del camp? Vós em deu la resposta. "Aquelles festes fabrils van semblar-me, dieu, tan serenes i pacificadoras com les nostres festes pageses". I en féu a saber també que si hi ha drames ciutadans també hi ha drames rurals, i això ho dieu amb una mena de sentida com home que els ha vistos i els ha viscuts.

La pau, aquesta senyora tan festejada i tan des-

coneguda, on viu? al camp? a la ciutat? al bosc? El qui no la porta dins rai, ja pot seguir terra, que no la trobarà pas. La pau és atribut de l'esperit. Qui està en pau amb Déu, aquest té la pau en el més alt sentit de la paraula. I si volem dar-li un sentit social, trobarem també que significa concòrdia d'esperits, unitat de visió, unitat de voler, unitat de sentir i aquesta unitat, que més depèn dels esperits que de les circumstàncies externes, pot ésser a tot arreu on hi pugui haver amor, ço és, per tot menys a l'infern; i també la guerra la mourem pertot si no som veritablement *pacífics*, que deu voler dir *amorosos*.

Prescindint, però, de tot sentiment i de tot estat espiritual ¿no podem arribar a la creació d'uns organismes socials meditats i calculats per la ciència moderna, els quals, per l'estructura llur, donin com a fruit la pau social? Jo he sentit contar d'un vell avi de pagès que demanava un plat de sopes i per a entretenir-li la gana li portaven una cullera; i el bon home decandit i amb els ulls blaus tots tristos exclamava: "Què en faig de la cullera si no tinc sopes?" La gana és enginyosa; i si el bon avi hagués tingut sopes, àdhuc sense cullera, s'hauria fet passar la gana. Penso que també és enginyosa, i molt, la caritat; i ella sens organismes socials pot fer coses admirables en profit de la pau. Els organismes, però, sens la caritat, si no són dictats per la caritat, sostinguts per la caritat, vivificats per la caritat i ordenats a la caritat, no solament no seran instruments de pau, sinó un nou poder de vexació del qual en poden ésser víctimes, ara els patrons, ara els obrers, segons les circumstàncies. La cosa menys dolenta fóra que es convertissin en instruments inútils, però no faltarà qui se'n serveixi com d'eines per a conrear una vinya nova, uns nous interessos creats entremig de les dues classes litigants.

A vós, amic i reverenciat vicari de T., us va impressionar l'actitud de don Manuel Marquès honorant la memòria del seu avi davant de la seva fotografia. Es ben misteriosa aquesta força de la supervivència humana en la cadena de la tradició! L'avi, després d'haver corregut els mons nous, atret per la veu de la terra i fits els ulls en les generacions futures, planta la llavor d'una casa; el fill posa el teler i comença la peça; el nét la pren on la deixa el pare i es passa cinquanta anys en continuar-la i ja té davant d'ell llurs fills i néts ensinistrats per a continuar-la. La tasca ja ha rebut la saba vivificant de la tradició. En els països fortament cristians la tradició és una saba vivificant que assegura la duració d'una obra. Hom preveu el terme d'altres cinquanta anys en les fàbriques Marquès. Els qui seran vius llavors o no són encara al món o són ara molt joves. Ells faran la corona al voltant de les efígies dels pares, dels avis i dels besavis i explicaran llurs gestes; ells rebran les felicitacions dels obrers i les donaran també en representació de les generacions passades; i, si ara tots plegats són centenars, Déu voldrà que llavors siguin milers, i, com que encara hi haurà un Montserrat i una Verge bruna patrona de l'encontrada, hi pujaran tots plegats com bons germans a saludar-la i donar-li una altra centúria de vida corporativa. I una CATALUNYA SOCIAL d'aques-

ta data futura hi farà també els seus comentaris. Hi haurà, però, una diferència remarcable. Els comentaris d'ara són com una cosa rara i extraordinària; els de llavors seran com d'una cosa natural i corrent. Si és cert que no hi ha millor predicador que *Fra Exemple*, l'exemple de don Manuel Marquès haurà ben sermonejat i donat el toc de sometent per totes les fàbriques de les ciutats de vora mar i per totes les colònies de rius amunt, i cada una d'elles serà com

una gran família de germans aplegada sota la bandera blanca, no solament del mutu interès, sinó també del mutu amor.

Gràcies, molt Rnd. V. de T., d'haver-nos donat tan saborosos temes de meditació i presenteu, si teniu ocasió, a don Manuel Marquès i a la seva descendència el testimoni de la nostra admiració.

JAUME RAVENTÓS

VALORS DE LA LLAR

L'amor

El gresol que fon dues voluntats, no és l'atzar, ni la fortuna, ni tan solament la bellesa, sinó l'amor. On hi ha amor hi ha pau. On no hi és hi ha suplici.

El matrimoni és la unió de dos. L'harmonia de dues voluntats distintes, que s'ajunten per a un interès comú. D'aquí endavant tot el bé i tot el mal que escaigui sobre un cònjuge, recau, naturalment, sobre l'altre. La societat mateixa sol midar en un judici, que afecta els dos, les qualitats que afecten a un sol.

Però si les mans poden juntar-se fàcilment, no així les voluntats. Caminant plegats els cossos, poden els esperits passejar-se a llegües i llegües de distància. "L'acord de dues voluntats no és fàcil, ni ràpid (1). No és, doncs, ni amb els anells de desposori, ni amb l'equip de matrimoni que s'aprèn i es conquista."

El mateix divorci, que s'entreveu com una solució per a desunir ço que ha estat agermanat, és una solució equivocada, que no cura, sinó que enverina més el mal. "És un final, no és una solució; i cap llei, cap advocat, cap procediment judicial poden anul·lar el fet realitzat. Quan es té un passat comú, es conserven, fins separats i tot, els interessos solidaris de dignitat i sentiment. El divorci resulta ésser com les operacions quirúrgiques! Quan van millor, deixen senyals i cicatrius, i no és rar veure els amputats, sofrir encara en el membre sacrificat. El divorci, en tractar de desfer el nus conjugal, testimonia la seva solidesa, la seva inextricable confusió. A la seva manera determina que dos fan un" (2).

L'amor, moltes vegades, ja era ans del matrimoni, i en ell, es consolida; com es pot esvaïr! L'engany de la lluna de mel, podria ésser un parany per a inexpertes intel·ligències. L'amor neix d'un petit origen, i mor d'una petita causa (3). L'amor no és el plaer. El plaer porta rera seu el gastament, el desengany, el dolor, el tedi!

Quando spunta l'amore nasce il dolore

Perquè la sensació segueixi una progressió aritmètica — diu Alfred Binet (4) — *il faut que le stimulant suive une progression géométrique!*

L'amor s'associa al goig i a l'alegria del viure. Conviu més amb el dolor, el sacrifici i l'heroisme, que no amb la vulgaritat i sensualitat. Els que sols cerquen el plaer sovint es troben buits d'amor. I els que no temen el dolor, sovint troben en l'amor, el dolç plaer que acompanya l'amor.

Els amors, que entren com un llamp, enlluernen i no sempre tenen el do de perdurar. És precís anar-lo cridant l'amor pels camins de la bona voluntat, l'abnegació, la paciència, el sacrifici, *pel camí ral de l'amor*. L'amor crida amor. Podríem dir que no hi ha altra via segura i triomfal que aquesta: AMOR. *Si vis amari, ama*. I l'amor és això: saber sofrir, abnegar-se, basquejar-se, no viure sinó per l'objecte amat, i quan l'home, o la dona, se senten envaïts per un amor així, desinteressat i constant, senten també que se's obren els ulls de l'evidència, i a aquell a qui miraren, tal volta sens amor, ara estimaran amb tota l'ànima, no volent restar enrera en son afecte generós.

I en l'amor hi teniu interès, esposos. No és pas un moble de més o menys del qual es pugui passar-se'n. És un moble essencial; no sols perquè és llei de Déu i perfum exquisit de l'Evangeli, sinó fins per pur egoisme personal. Els afectes, quan no s'encarrilen, es desvien. Sens amor, es viu en desamor i, en el camp del desamor, hi neix sempre la desavinença, i, en la desavinença, pot esclatar, a l'hora més impen-sada, com una erupció insuperable, l'incendi de la ràbia i l'odi i la venjança. "Hi ha en l'home una bèstia (5) i en cap altre lloc és tan terrible com en família. Quan es desperta, amb els seus baixos instints, amb les seves perversitats, amb els seus refinaments diabòlics, malaventurat qui caigui en son poder (6)".

En cap altra banda s'odia amb més braó! L'execració no pot excedir entre gentes estranyes, el grau que a voltes ateny en família. Quan els fills odien els pares; quan els germans i germanes s'avorreixen uns als altres; quan l'odi es fica entre marit i muller, llavors es pot dir que la maldat arriba al seu cim. Cap passió, cap poder mortífer ha fet sofrir al pobre cor humà més íntimes i horribles tortures, que els odis de família (7)."

L'amor més fort i perdurable es forja, ningú ho diria, en el dolor i sacrifici!...

IVON L'ESCOPI

(1) Wagner: *Junto al Hogar*, pàg. 37.

(2) Wagner, id., pàg. 35.

(3) *Eva Reina*, v. I, pàg. 102.

(4) *La Psychologie du Raisonnement*. Cinquième éd. Paris.

(5) Wagner, id., pàg. 18.

(6) Wagner, id., pàg. 18.

(7) Wagner, id., pàg. 19.

Anotacions

El republicanisme espanyol ha tingut sempre un regust de cosa vella.

Fa trenta anys, almenys, que viu endarrerit respecte de totes les forces liberals del món. Però no cal dir que, de la guerra ençà, aquest regust s'ha accentuat, i els darrers anys, sobretot, han vingut a marcar dins el seu si la decadència que era lògica donats els antecedents susdits.

Enlloc d'anar al poble amb les bases de seny polític, cultura, educació i criteri en tots els problemes de l'hora present (com ho ha fet el socialisme, i en això cal fer-li justícia), s'ha entretingut a tocar una vegada més l'Himne de Riego, i a aquestes hores els nostres republicans segueixen portant al cap el vell morrió segle dinovè, ja definitivament envellit i fins i tot còmic i xapusser.

Ara, en els moments de dictadura, semblava que els caps de l'exèrcit republicà havien de tenir un xic d'instint polític; i més en el moment en què a Madrid han volgut fer una mena de manifestació de forces de tota la Península. Semblava que, en un moment polític com l'actual, havien d'anar a recalcar la nota liberal, de defensa dels drets ciutadans, ço que indubtablement els hauria portat molta simpatia. I era aquest el camí per eixamplar el seu camp d'acció per altres indrets enfora del seu clos polític estricte.

Però no; una vegada més els homes del republicanisme han demostrat no trobar-se a l'altura de llur missió. Han reunit a Madrid les forces; però en lloc de donar una nota de defensa cívica, en lloc de llançar d'un cop per sempre al vent certs espectres com aquest de l'anticlericalisme, tan eixorcs i poc adients als corrents del món d'avui, el primer que se'ls ha ocorregut als republicans ha estat un homenatge als morts del seu Cementiri Civil (no als altres), recalcant així una nota que els allunya de tots els altres partits i que els ve a restar simpaties, ja que se'ns mostren, els republicans espanyols, com definitivament irredimibles de l'Himne de Riego i del morrió.

Potser sí, però, que una visita al Cementiri ha estat en ells una manifestació simbòlica: de cara a la mort.

Aquests dies ha donat la Gaceta una nota ben petita, però encara més trista i significativa que petita; ens referim a la reducció a dotze dels catorze viatges anuals a l'Argentina que estava obligada a fer la Companyia Transatlàntica.

El nostre comerç marítim amb aquell país no necessita tant. Quina tristesa en aquest moment de penetració de tots els països a Amèrica!

No és cert que aquesta nota no s'adiu gaire amb els optimismes de certs cants d'hispano-americanisme?

Per a donar unes conferències ha vingut d'Itàlia un senyor Marinetti. Ha parlat de futurisme i feixisme com idees coincidents. I com a programa de l'ideari futurista i feixista ha exposat el següent:

"L'ensenyament il·limitat per a l'esdevenidor d'Itàlia; la destrucció de l'Imperi Austro-Hongarès; l'heroisme quotidià; l'amor al perill; la violència considerada com argumentació; la glorificació de la velocitat; la novetat, l'originalitat; l'optimisme; la força; la revolució; la guerra; l'adveniment dels joves al poder contra l'esperit parlamentari, conservador, rutinari, ambigu, diplomàtic, acadèmic i pessimista."

Qui pugui lligar tots aquests extrems, que provi de fer-ho. A nosaltres no ens ha reeixit l'experiment.

Pel que es veu, la lògica és una assignatura que no entra en el futurisme feixista.

Llàstima de viatge d'aquest senyor!

Hi ha diaris catòlics que tenen declarat el boicot a certes institucions; laïques? civils? No; precisament catòliques.

Qui entén aquest jeroglífic, tristíssim, però real? Misteris del capellisme dominant a Barcelona!

Cadascú és cadascú. I qui digués que aquest procediment no és prou catòlic, que vingui aquí i li mostrem la seva equivocació, ja que no sembla sinó que certs agrupaments catòlics d'aquí no puguin viure sense aquesta tònica de simpatia (?) envers els seus germans.

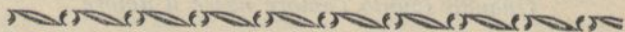
Ja tenim al damunt altre cop el Carnestoltes. El nostre Ajuntament fa tota mena d'esforços per a resuscitar aquestes festes saturnals, que haurien d'aver-gonyir a tot catòlic. Ja el Passeig de Gràcia flameja en banderoles i pals virolats, i dins de poc temps flamejarà en mascarots i concupiscències tancades des-sota seu.

Sabem que són molts els qui es diverteixen per Carnaval sense donar culte a la carn. Però contribueixen a fer importants unes festes en les quals la carn i el dimoni triomfen a pler. I això ja no els treu la responsabilitat.

Cal dir d'un cop per sempre que ens trobem en un temps en què, sortosament, les idees es professen clarament, sincerament, o no es professen. I quan les idees es professen d'aquesta manera, els actes cal que es trobin en equació amb aquelles.

O esperit o carn; no té més extrems el dilema, i cap catòlic no en pot defugir la lògica.

GASTON GERARD

Ningú no pot canviar la naturalesa de les coses, ni el temps, ni el talent, ni les passions dels homes. L'home es un éser fonamentalment espiritual, puix la seva part material està subordinada a l'esperit i ha d'ésser governada per la intel·ligència.

Reportatges de saló

Mira..., com En Douglas!

Tothom parla de cine. És la conversa favorita, sobretot de les noies jovenetes i també, de les que no ho són. No cal dir que hi ha joves que també en saben parlar. Coneixen les artistes per llurs noms, pseudònims i per les pel·lícules que han constituït la seva més feliç i acabada presentació. Llur història i anècdotes, els és cosa familiar. Són nois investigadors i aprofitats.

El saló està ple de gom a gom. La llar monumental, no sols és un element decoratiu, sinó que a l'entorn és marc dels dibuixos de caprici que les flames roges, blanques i d'altres colors, van formant sempre iguals, però sempre nous, entremig de la llenya rogent, d'uns lleons tots d'acer i, mirant-ho un xic lluny, de les cabelleres escurçades i siluetes d'un pomell de noies assegudes al seu entorn, tantost contemplant-lo, tantost agafant-ne l'ardor i proferint exclamacions d'admiració per algun dels seus herois de la pantalla.

Tres Cines més a Barcelona! Oh, quina felicitat! Ben aviat s'inauguraran. La conversa està enfilada. Tres llocs més on poder contemplar els seus ídols, els seus herois, els seus cavallers més estimats...

No exagerem. La nostra discreció no ens ha permès contemplar ço que les nostres oïdes han copsat. Però hem de donar bon crèdit a ço que hem sentit expressar amb tant d'apassionament, i... amb tant de proselitisme: Tu no tens la fotografia d'En Georges Gilbert! Jo sí! Una lletra meva fou prou perquè ell mateix me l'enviés dedicada! Es un Sol!... I ara? Per què has de tenir vergonya de demanar-li una fotografia? Pensa, que jo en la meua cambra tinc els artistes col·locats així mateix:

En el centre a Georges Gilbert, que és guapíssim i simpatiquíssim; em recorda "El Gran Desfile". A la dreta En Douglas; aquest era abans, el meu preferit, figura't que En "Pepe" (el seu promès), portava el bigoti igual que ell, per això m'agradava, ara, saps, ja ha passat de moda, En "Pepe" quasi ni em saluda perquè diu que li vaig donar un "desaire", i En Douglas per a mi, ja està en segon lloc. Ai, sí! primer que tot, En Gilbert! A l'esquerra hi he posat En Leo Cuddy, és tan conquistador!; encara que no tan simpàtic com En Gilbert perquè té cara de cinic; no sé què vol dir cinic, però, vaja, no m'és tan simpàtic. Però, això sí, quan treballa m'agrada molt. Recordes...? Després tinc En Ronald Colman que va fer "Beau Geste"; Adolfe Menjou, que és tan intrigant; En Charlot que el conservo quasi com una antiguitat, veritat que ja no et fa gràcia? Fa un any, encara... però avui és ja ben passat de moda; solament agrada a les cursis de... Després, damunt aquella tauleta cada u en son marc, hi tinc En Rodolfo Valentino i En Ramon Novarro. Els dos són espanyols, veritat que ho són? Quina il·lusió! Són els més "guapos". A Barcelona no hi ha cap noi tan "guapo" com ells.

Oh! són ja les nou! Adéu, que la mamà m'espera. Aquesta nit anem al Cine a veure Georges O'Brien. Vindrà...?

* * *

Que és estrany...! Hi ha una sèrie de nois, de "niños peras", de 18 a 25 anys, que es deixen bi-

goti. Un dia em vingué una revelació... Un grup de noies "mal" de cases "bien", es giraren i digueren totes a una: Mira... com En Douglas! Era un exemplar amb bigotis d'artista de pantalla que passava tot ufà...

Un altre dia però, vaig tenir, no ja una revelació sinó una ocasió grandíssima de deixar-me pendre el pel i a l'entorn d'aguantar-me el riure, no sens escapar-se'm un lleuger dibuix a flor de llavi.

Descendim amb un amic, que, inconscientment ens ofereix admirable ocasió paradoxal. Descendim per una escala de marbre a un soterrani situat en el cor mateix de Barcelona la vella i Barcelona la nova. A l'exterior, cap cartell, a l'interior, quasi abans d'obrir l'última porta, es sent ja un sorollet característic metàl·lic, petit, agut, acompassat encara que intermitent. S'obre la porta i es troba solament una petita cambra amb molta llum, miralls, lavabos i tres sillons.

Hi passarem ben bé una hora, fullejant els setmanaris il·lustrats, quasi tots enlairant l'*esperit*, d'aquell qui fou Blasco Ibàñez, que tenia dret a morir com mor un home i morí ni sabent tan sols lliurar l'*esperit* al diable; almenys, els seus amics no li fan aquest favor (?).

Doncs bé, tornant a la petita cambra i oblidant coses que han de fer de bon oblidar, ens asseiem en un dels sillons i, després d'una estona, en moment oportú, amb un somriure invitiatiu, ens digué, qui, ja feia una estona que ens prenia curosament el pel... El senyor no es deixa bigoti...? I, a l'entorn, l'*artista* dirigí la seva mirada i el seu gest vers les proves convincents, vers els exemples a imitar, vers unes fotografies artísticament col·locades dels "mestres", dels seus inspiradors. Allí estaven tota una col·lecció de "Sols" de Cine, tots ells amb llurs bigotis, somrient i pregant als clients, que els imitessin en "el camí de la gràcia i de la bellesa".

Tots els clients d'aquell temple dedicat a l'art suprem del bigoti, del bigoti aquell d'artista de Cine, que és un subratllar suau al més gran dels accidents de la nostra faç, tots ells i cada u en particular, un jorn després de l'altre, amb aquella paciència de les obres que depenen a l'entorn de la naturalesa anàrquica i de l'home dominador, tenen en una de les fotografies, el model a qui han d'arribar a ressemblar amb orgull i satisfacció.

I, mercès a la Universitat dels bigoti d'artista de Cine, Barcelona pot fruir, en contemplar entre llurs habitants exemplars no ja hel·lènics i com a tals antiquats..., sinó del tipus modern, culte, refinat i finament espiritual, productes puríssims i selectíssims de l'escola de Holly-Wood.

Què més voleu, pares i mares que llegiu CATALUNYA SOCIAL? Què més voleu si teniu la sort que les vostres filles siguin d'ideals tan heroics i els vostres fills, deixebles acabadíssims dels homes més admirats per les filles dels vostres amics...?

O joventut moderna, tu sols ets la que hi veus clar, tu la llesta, tu la intel·ligent. Tu la que has trobat ço que ni els grecs trobaren, tu la que tens la felicitat: el Cine, l'apoteosi de la Civilització...!

ROMÀ DE PORRERA

El deure dels catòlics

La tesi de l'abstenció

Fins ara, en quant al cinema, els catòlics — i encara en trobareu molts d'aquests temps — han defensat a ultrança la tesi de l'abstenció. El cinema és un mal! Anatema al cine! Les famílies que es respecten no van al cinema, o bé, almenys, no haurien d'anar-hi. Aquesta actitud, Déu meu, es comprèn; el cinema ha fet tant de mal, i encara en fa... A tal punt que la tesi de l'abstenció: *essent el cinema ço que és actualment*, és, encara, d'una manera general, la que millor es justifica.

Es afavorir l'obra de paganització

Però si ens aturàvem allà no seria pas menys lamentable. Pot impedir-se a un riu de fer el seu curs? Pot impedir-se a la joventut de precipitar-se envers els camps d'esport; es pot prescindir avui dels diàmes partidari que jo d'una croada ardent contra els fets; i el cinema és un fet. Deploreu-ho tant com vulgueu; però per què negar-ho? El cinema ha entrat en els costums; hi entrarà cada dia més. *L'única cosa que resta a fer és adaptar-se a aquesta situació.*

Ningú no està més disgustat que jo pel cinema modern; ningú no és més conscient de les metzines de paganisme que infiltra lentament en les nostres poblacions encara cristianes. Per tant, ningú no seria més partidari que jo d'una croada ardent contra certs espectacles i contra certes sales que s'especialitzen en una vergonyosa especulació sobre els més vils instints de la nostra pobra naturalesa caiguda. Jo mateix no arribo a comprendre la complicitat passiva dels poders públics, que han d'ésser els guardes dels bons costums: i menys encara la presència de famílies que es diuen pietoses i fervents a espectacles que fereixen la santedat dels costums cristians.

Però estic fortament convençut que aquesta tàctica de defensa no serà possible i eficaç fins que puguem oferir al públic cristià — com ho fem en altres camps amb els diaris, les novel·les, el teatre — aquelles presentacions cinematogràfiques que respectin les nostres creences, s'inspirin en nostra moral evangèlica, i que no flaueixin en res, ni en el terreny de l'art, ni en el de l'interès, ni en el de la tècnica a les millors produccions del cinema modern.

Limitar-se a predicar l'abstenció sense oposar el film cristià al film corruptor, és, en realitat, afavorir l'obra de paganització del cinema dolent.

El pecat d'omissió

L'opinió catòlica, en aquest punt, inicia una evolució. Sortosament! La tesi de l'abstenció no ens ha fet sinó molt de mal. Perquè mentre nosaltres ens immobilitzem en una estèril oposició, el film escandalós, o senzillament pagà, podia anar fent els seus estralls amb tota tranquil·litat. No trobava cap obstacle en el seu camí. Cometièm el pecat d'omissió. No hem reflexionat prou sobre l'amplitud del mal que hem deixat que es fes.

No ens hem donat ben bé compte de què, si les classes dirigents podien estar quelcom protegides per

potents tradicions cristianes, en canvi, les classes populars estaven infinitament menys defensades contra la irresistible seducció de la publicitat i el reclam cinematogràfic. Aneu-li a dir a aquest poble d'ànima crèdula i tan fàcilment suggestionable: *no entreu al cinema*, quan tot l'hi empeny, els anuncis enormes, les fotografies seductores, la llum, la música, i fins i tot el luxe i el confort de les nostres sales modernes.

Però si les mateixes classes dirigents no es substreuen gens a aquest corrent! Les nostres millors famílies potser encara deploren les tares paganes del cinema, però s'hi passa per damunt; malgrat tot, es va al cinema.

Com limitar-se, doncs, a predicar l'abstenció? No: és precis convèncer-se'n. No es combat bé allò que no es substitueix.

Una objecció

Aquesta tesi sembla la mateixa evidència. Però el cinema ha fet, i encara fa, tant de mal, que molts catòlics no es volen deixar convèncer. Diuen: "si feu cinema m'estimuleu el gust. La joventut s'avorrirà aviat dels vostres actes per congregants i en cercarà de més picants. En realitat us constituïreu en proveïdors dels cinemes dolents". Em sembla que una tal manera de veure les coses no es pot sostenir. En primer lloc, això passa en totes les coses: Els ferrocarrils, els autos, les motos, les bicicletes donen el gust dels viatges. Els diaris, les novel·les, el de la lectura; el foot-ball, la passió del joc, etc. És que per aquest fet s'ha de prohibir tot, als catòlics? A més, aquest gust, tard o d'hora el tindran. Mai no suprimireu aquest fons dolent que portem en nosaltres mateixos; trista herència del pecat original; i amb el qual hem de comptar sempre. Les nostres organitzacions no són pas per un poble de sants, que no coneixen les seduccions del mal. Per tant, no entrebanqueu més les nostres obres sota pretext de què n'hi ha que n'abusen. Tan segur esteu que l'abús prové de l'obra que condemneu, i de què vostre abstencionisme suprimirà tot abús? Els fets vos parlen en contra. En realitat, la vostra ommissió no impedeix res; al contrari, permet al mal d'estendre's còmodament, i de fer lliurement els seus estralls.

Sales catòliques

Encara s'insisteix. Però així aconselleu en rodó la fundació de cinemes catòlics! Així, en una parròquia, fins ara quieta, cristiana, on cap empresa d'aquesta mena ha estat intentada aconselleu als catòlics de pendre avantatge, i d'organitzar, ells mateixos els primers, els espectacles cinematogràfics?

Aquesta vegada aneu més de pressa que jo. Sovint passa així...

Almenys heu comprès que de vegades podria haver-hi avantatge, des del punt de vista cristià, a què els catòlics organitzessin ells mateixos el cinema. Un cop el terreny ocupat, ja li és més difícil establir-se al cinema corruptor. En molts llocs, l'obertura de sales catòliques s'imposava. Capellans i directors d'o-

bres no s'hi han decidit sinó perquè veien el poble cristià precipitar-se en files de més en més compactes en els cinemes públics.

Al costat de les localitats on ja hi ha un cinema catòlic, ja sigui permanent, ja ocasional, s'hi han de posar totes aquelles parròquies on està en peu l'obertura d'una sala de cinema. En quants llocs no sofreix el pastor de veure el seu poble, la seva joventut sobretot, anar-se a pervertir, a fi de comptes, en els nostres cinemes públics! Per quantes famílies cristianes no es presenta el mateix problema amb una angoixa igual? Els fixs desitgen anar al cinema; seria tan fàcil passar-hi unes hores en família... Però quins escrúpols per una mare cristiana quan veu passar damunt la pantalla tantes de visions que em-

bruteixen la imaginació dels seus fills, o bé que desperten en llurs cors tals instints que la seva delicadesa sempre atenta hauria volgut combatre sempre...

Quin problema! I és possible que es resolgui sempre per la negativa? Com és que semblants qüestions no preocupin els catòlics? El problema sobrepassa evidentment l'organització parroquial. S'acostumarà el catolicisme a desconèixer tan cegament les condicions actuals de la vida moderna?...

CANONGE BROHÉE
Jaume Botey, trad.

Publicat a "Dossiers du Cinema", gener 1928.
(Publicació del "Comité du Cinéma Catholique" de París).

La virtut de l'estalvi

L'estalvi, entès rectament, és un dipòsit que hom fa per poder de manera convenient afrontar les diferents necessitats i obligacions que es presenten en la vida familiar i social. És un regulador econòmic la necessitat del qual l'exigeixen les vicissituds individuals i collectives, car tothom sap com en la vida passen ocasions amb més guany que despesa i d'altres amb més despeses que guanys. I en parlar de despeses, entengui's bé, ens referim a despeses necessàries o molt convenientes que són les úniques econòmicament justificables. Aquestes despeses extraordinàries i desproporcionades a les capacitats econòmiques de les respectives classes socials, com són les que solen fer les classes altes amb jocs i espectacles i luxe i les classes baixes amb divertiments i àpats i modes, particularment en les festes majors dels pobles i illogarrets, aquestes despeses, dic, són tan desequilibrades i condemnables com el mateix vici de l'avarícia. Tan desencertat i poc racional és no gastar del que hom té quan la necessitat ho justifica — entenent per necessitat un lícit i moderat esbargiment — com gastar-se el que hom no té o no tindrà el dia de demà que sap que li farà falta. Entre aquests dos extrems el just medi el té la virtut i aquesta és la virtut de l'estalvi.

I diem açò perquè més o menys inconsideradament s'ha volgut desprestigiar l'estalvi posant-li damunt la ignominiosa vesta de l'avarícia. Ben lluny d'açò l'estalvi és la gran virtut benefactora del viure familiar i social i és en aquest sentit que l'estalvi ha d'ésser la virtut de tothom: pobres i rics. Si teniu una posició modesta i us heu de guanyar afanyosament el pa amb la suor del front, l'estalvi us farà atendre amb tranquil·litat i confiança les dures situacions en què us podeu trobar, us farà procurar un dot pels vostres fills, o si no en teniu us proporcionarà el mitjà de passar una confortadora vellesa i encara potser podreu afavorir els vostres parents o contribuir a la prosperitat de moltes institucions benèfiques. Si sou rics l'estalvi us ha de fer pensar que ultra vosaltres hi han al món moltes famílies damunt le quals plana la dissort i les necessitats de les quals sobrepujen absolutament les seves disponibilitats; Déu a vosaltres us ha donat els diners perquè els repartiu caritativament entre els pobres i malalts necessitats d'auxili i exerciu en aquest món de misèries socials el mateix sublim paper que fa damunt

l'Univers la Providència divina. Si prodigueu les despeses inútils i perniciosos, per diners que tingueu, sempre us semblarà que en teniu pocs i no us faran feliços a vosaltres ni fareu la felicitat dels altres; en canvi, amb la nobilíssima virtut de l'estalvi sense que perdi res la decorositat del vostre estat trobareu a la terra un tresor de felicitat i milers d'ànimes us beneiran.

L'estalvi ha trobat el seu gran sistematitzador i fomentador en la "Caixa d'Estalvis". Convindria que no hi hagués poble ni llogarret de Catalunya que no tingués la seva Caixa d'Estalvis. Diem "la seva" car si aquesta no està establerta a la pròpia població, són moltes les petites quantitats que es perden per la incomoditat d'haver d'anar a un altre poble les quals s'aprofitarien si tenien a prop la Caixa d'Estalvis i reunides sumen milions. Tenim casos concrets de persones que treballant molts d'anys no havien aconseguit una pesseta i posada la Caixa a la seva població han anat fent un capital.

Ultra açò els que posen diners a la Caixa d'Estalvis cooperen a una gran obra social i benèfica, la més gran sens dubte que tenim a la nostra terra: vull dir la "Caixa de Pensions per a la Vellesa i d'Estalvi" o d'altres similars les quals estan fent un bé immens a les classes necessitades, i això i les complicacions d'administració i la facilitat enorme de les petites impositcions contrapesen sobrerament la migradesa d'interès que aquests capitals ens produeixen.

Una de les formes més senzilles i pràctiques és l'establiment de la "Caixa parroquial" adherida a la "Caixa de Pensions per a la Vellesa i d'Estalvi". El caire parroquial de l'obra la fa més accessible a les persones de bona voluntat que vulguin ocupar-se de l'organització i funcionament de l'obra, l'allunya de tot partidisme polític i li proporciona una més fàcil benvolença i protecció de part de les autoritats. El millor, doncs, és posar la "Caixa d'estalvis parroquial" a tots els pobles per petits que siguin, car a tot arreu l'obra dona bons resultats i que tots els habitants sense distinció de partits cooperin a una tan noble i benèfica institució, pensant que Déu premiarà tots els treballs i sacrificis que hom faci en favor d'aquesta empresa generosa.

JOSEP COROMINAS SOLA

Els clàssics i nosaltres

IV

Demostrada en l'article anterior la simpatia i la convicció amb què la nostra Santa Mare l'Església Catòlica defensa en els nostres temps la causa de les grans literatures clàssiques com instruments indispensables de cultura i d'educació, ens interessa ara deixar ben provat que aquesta actitud, lluny d'ésser una novetat, és pur efecte d'una tradició mai interrompuda des dels primers segles de l'Església. La demostració ens serà fàcil, puix són tan nombrosos els documents fefaents que ens forneix la història de l'Església, que l'única i gran dificultat és la tria dels més convincents i dels més importants. Els vertaders representants de l'Església, ja des dels primers temps, no han volgut mai tancar llur esperit a tot el que és bell i exemplar en les obres dels clàssics; però, tot i llur entusiasme per aquests han sostingut sempre amb la mateixa fermesa que, àdhuc allò més gran i gloriós que pugui oferir-nos l'Antiguitat clàssica, no arriba ni de molt a la bellesa, l'elevació i la puresa del Cristianisme.

Fou de llarga durada el període en què el Cristianisme hagué de seguir en estret contacte amb el Paganisme. Aquest, amb la magnífica tradició intel·lectual que havia fundat la llarga i gloriosa plèiade de savis i oradors, poetes i filòsofs de Grècia i Roma, fruï per molt de temps d'un prestigi que el Cristianisme, tot just nat, hagué de reconèixer i respectar i àdhuc aprofitar en la justa mesura per la il·lustració de les intel·ligències i el progrés de la cultura. El problema creat per la vitalitat i el prestigi de la tradició del pensament pagà era greu i delicat; i podem dir que preocupà vivament no sols als Papes d'aquell temps, ans també a tots els Sants Pares i a tots aquells que posaven les llums de llur intel·ligència i els fruits de llurs estudis al servei de la causa de Crist i de la seva Església. Una pàgina de la tan acreditada *Història dels Papes* de Sant Pastor, ens servirà més del que podrien fer les nostres consideracions personals per a il·lustrar al lector sobre el criteri i les normes que en aquesta delicada qüestió sostingueren en general els Pares de l'Església durant aquells primers segles del Cristianisme en què foren assentats els sòlids fonaments del dogma catòlic. Diu aquest il·lustre historiador (1): "Partint del principi que la ciència és un gran bé i que els abusos d'ella no justifiquen la seva opressió, l'Església... combaté des del principi la superstició pagana, la immoralitat pagana, mai, però, la cultura greco-romana de l'esperit. A exemple del gran Apòstol dels gentils, que havia estudiat els poetes i els filòsofs grecs, la gran majoria dels qui continuaren la seva obra, estimà moltíssim i recomanà els estudis clàssics; i àdhuc els antics cristians, per bé que es distingiren per llur severitat, no tingueren escrúpols a vestir les idees de llur religió amb els versos dels poetes gentils, com, per exemple, Virgili. Quan l'emperador Julià l'Apòstata volgué llevar als cristians el mitjà tan eficaç d'educació, dels estudis clàssics, els cabdills, sempre previsors, de l'Església veieren en aquesta mesura una de les armes més perilloses contra el Cristianisme. Forçats per la necessitat, s'hagueren

d'acontentar, per a l'ensenyament, amb llibres d'autors cristians compostos precipitadament amb aquest objecte; però que aquest recurs era conceptuat com insuficient, ho demostra l'haver tornat, després de la mort de Julià, a l'estudi dels antics clàssics. No desconegueren mai els cristians el perill que entranyava un estudi exclusiu i exagerat dels escriptors pagans, en el qual no fos tingut en compte l'aspecte nociu del paganisme... Els Pares de l'Església... no s'oblidaren d'assenyalar de temps en temps els perills en què la joventut podia caure en l'estudi de l'Antiguitat; i per a evitar-los aconsellaven de predicar les màximes de la pedagogia cristiana i fer una acurada selecció dels mestres. Amb aquest procediment aconseguí l'Església salvar els perills amb què la lectura dels clàssics amenaçava la vida moral i religiosa. Es cert que hi hagué tot sovint esperits gelosos que declaraven: En Crist tenim la veritat, i no tenim necessitat d'altra ciència. Ni mancaren tampoc cristians que abominaren de les ciències clàssiques com a perilloses i corruptores de la doctrina cristiana; però les severes reprensions adreçades per Sant Gregori Naziancè contra aquests, demostren que no formaven pas el partit més il·lustrat ni el més desinteressat en aquest punt, car bo i defensant la causa de la ignorància, cercaven amb ella llur pròpia defensa sense preocupar-se dels grans interessos científics ni de la formació intel·lectual de la societat cristiana, que ells haurien abandonat si haguessin pogut imposar als altres llur manera de pensar. Però els qui varen veure amb intuïció més ferma l'esdevenidor de l'Església, foren precisament els qui amb més zel i entusiasme prengueren la defensa d'aquells interessos; i aquest és el cas de la gran majoria dels Pares de l'Església a Orient i a Occident. "La filosofia pagana, escriu Clement d'Alexandria, no perjudica la vida cristiana... puix fou la imatge de la veritat i el do que Déu atorgà als grecs... La Filosofia educà als grecs, com la Llei als jueus, per a portar els uns i els altres a Crist. Però, com sia que els gentils barregen la veritat amb la falsedat, cal pendre la saviesa de llurs filòsofs amb la precaució amb què tallem les roses entre les espines." Aquestes mateixes idees exposen i defensen Sant Basili, Sant Gregori Naziancè, Sant Agustí i Sant Jeroni i altres grans Pares de l'antiga Església... Tots ells distingien perfectament els elements universalment humans continguts en les literatures clàssiques i els elements pagans que elles estotgen; i feta aquesta prèvia distinció, varen admetre als primers en el cercle de les idees cristianes. Per això accentuaren sempre que tot depèn de la manera i de la forma de llegir els clàssics pagans i de fer-los servir en l'ensenyament... Així doncs, la conciliació de la formació clàssica amb l'educació cristiana ha estat considerada per l'Església, des del temps dels Sants Pares, com una tradició i com una real necessitat."

Entre tots els documents escrits pels Pares de l'Església sobre la qüestió que ens ocupa, potser no n'hi ha cap que formuli solucions tan concretes i un criteri tan segur i tan lluminós, com el *Discurs als joves* de Sant Basili de Cesarea (2). En aquest docu-

ment l'autor no s'acontenta amb tocar la qüestió d'esquitllentes, sinó que la tracta a fons i amb tota decència; s'adreça als joves parents seus que seguien els cursos públics i que semblaven tenir vocació sacerdotal; en el seu discurs parla sota el punt de vista exclusivament cristià i en qualitat de director espiritual. Sant Basili ensenya primerament la utilitat que els joves poden treure de l'estudi dels clàssics; i en segon lloc indica la direcció que cal donar a aquest estudi perquè tingui realment aquesta utilitat. Una triple utilitat assenyalava Sant Basili a l'estudi dels clàssics: Primerament, aquest estudi és indispensable com instrument de cultura formal. "Ara la vostra joventut, diu, us fa creure incapaces de comprendre la doctrina sagrada. Mentrestant, us prepareu per aquest estudi exercint la vostra facultat intel·lectual en altres obres (les dels clàssics) que tinguin una certa analogia amb la Sagrada Escripura, i que són com l'ombra i el reflex d'aquesta..." Aquesta preparació és comparable a la que els tintorers donen als draps que han de tenyir. Abans de submergir-los en el bany on han de pendre llur novella color, els sotmeten a tota mena de manipulacions per tal de tornar aquesta color inalterable."

La segona utilitat de l'estudi dels clàssics, segons Sant Basili, és que contribueix directament a fer comprendre, apreciar i estimar més la veritat cristiana. En efecte, o bé allò que diuen aquests autors s'acosta a allò que la fe ens ensenya, i en aquest cas la utilitat és palesa; o bé, passa el contrari, i llavors la comparació farà encara destacar més la superioritat de la doctrina revelada.

La tercera i darrera utilitat que presenta aquest estudi és que ens ensenya a ornar convenientment la ciència sagrada. El sant explica la seva idea amb una gentil comparació: "Es indiscutible, diu, que la bondat d'un arbre consisteix pròpiament en la producció dels fruits al seu temps. Però, àdhuc així ¿podem sostenir que el fullatge que tremola al voltant de les branques és superflu? De cap manera; té la seva raó d'ésser; serveix d'ornament a l'arbre." Sant Basili invoca en defensa de la seva tesi els exemples de Moisès i Daniel; aquests grans erents de Déu per tal de preparar-se a l'exercici de llur santa missió, s'instruïren el primer en les ciències dels egipcis, el segon en les dels caldeus.

Sant Basili resumeix la seva tesi en algunes regles pràctiques, que els joves hauran de tenir presents perquè obtinguin de la lectura dels clàssics el profit indicat, sense exposar-se al perill d'una perversió intel·lectual o moral. "Quan assistiu a les aules dels vostres mestres (aquests eren pagans) i quan estudiueu els grans genis de l'antiguitat, cal que no us deixeu pendre per ells el timó de la vostra intel·ligència, ni els permeteu dirigir el vostre pensament cap a on ells tinguin per convenient. No; feu-ho d'altra manera. Accepteu llurs serveis; sapigheu, però, a l'ensens discernir ço que cal rebutjar." Partint d'aquest principi, Sant Basili formula aquestes dues regles: 1.ª Reserveu el vostre assentiment, la vostra admiració i les vostres lloances a ço que sigui bo i virtuós. En aquest concepte, podem aprovar, admirar i lloar les paraules, els fets i les proeses dels herois que els poetes i historiadors clàssics celebren, sempre i quan no estiguin en pugna amb el nostre sentit cristià; i el mateix podem dir de les sentències i de les allegories morals

que ornem llurs obres. El Sant en dona molts exemples; i fa un especial esment d'Homer: "Els seus poemes, diu ell, són un himne a la virtut." 2.ª "Cal que reproveu categòricament ço que és fals o immoral, o bé passeu per damunt sense aturar-vos-hi." Sant Basili fa entrar en aquesta categoria la mitologia pagana i les escandaloses aventures dels déus i les deesses; les narracions que no tenen altra finalitat que la d'afalagar els sentits per a millor enganyar al qui les escolti; i l'art de mentir hàbilment que practiquen certs oradors clàssics. El sant s'esforça a gravar aquests consells en l'ànima dels joves mitjançant imatges tan gracioses com suggestives: "Tenim de tancar les orelles, diu ell, a aquests discursos, com féu Ulisses per a escapar de l'encís de les sirenes..."; "Solament les abelles que no s'acontenten amb fruir del perfum i de les colors de les flors, saben treure'n la mel. Així, aquells qui saben cercar en llurs lectures altra cosa que el plaer i l'entreteniment, saben també treure'n avantatges per a llur ànima; doncs bé, quan llegim, esforcem-nos a imitar perfectament les abelles..." Collim la rosa sense punxar-nos en les espines."

Llegint i estudiant amb aquest criteri exposat i formulat en les regles de Sant Basili, els autors del paganisme clàssic, obtindrem d'ells el màxim benefici per a la nostra educació intel·lectual i moral. Tot l'or que les literatures clàssiques continguin serà aprofitat així per acréixer el nostre tresor espiritual i podrem assimilar-nos totes les veritats i totes les bel·leses que tant abunden en aquelles grans literatures, car és ben cert que sovint trobem en aquells grans escriptors allò que Tertulià anomena amb tan justa expressió *testimonium animae naturaliter christianae* (testimoni d'una ànima naturalment cristiana), aquells moments d'il·luminació de la ment pagana que fan pressentir el diví complement de la revelació cristiana.

MANUEL DE MONTOLIU

- (1) V. *Historia de los Papas*, por Ludovico Pastor, versión por el P. R. Ruiz Amado, S. J. Vol. I, pp. 114 i seg.
(2) Els fragments que en traduïm són extrets dels passatges transcrits en l'obra de Jules Verest, S. I., *La question des humanités*, cap. V.

Espurnes

El Sant Rosari té a Londres 100.000 associats; a Holanda rara és la Parròquia que no compti amb l'arxiconfraria del Rosari; a Bèlgica el centre de Sila compta amb 400.000 associats. A França, a la regió Est, no es troba parròquia sense confraria, i el centre del Rosari Perpetu de Lió compta amb 100.000 associats, i la secció de nois amb 13.000; a Itàlia el Rosari Perpetu en compta 80.000; n'hi han inscrits a Constantinoble i missions, 2.500; i també hi són a Jerusalem, a les Missions de l'Extrem Orient, per tota l'Amèrica, a Filipines, en una paraula, per tot el món.

Heus aquí el secret del triomf del Catolicisme. Aquesta força conjunta, espiritual, ideal que ens agermana per a establir el regne de la pau.

Els clàssics i nosaltres

IV

Demostrada en l'article anterior la simpatia i la convicció amb què la nostra Santa Mare l'Església Catòlica defensa en els nostres temps la causa de les grans literatures clàssiques com instruments indispensables de cultura i d'educació, ens interessa ara deixar ben provat que aquesta actitud, lluny d'ésser una novetat, és pur efecte d'una tradició mai interrompuda des dels primers segles de l'Església. La demostració ens serà fàcil, puix són tan nombrosos els documents fefaents que ens forneix la història de l'Església, que l'única i gran dificultat és la tria dels més convincents i dels més importants. Els vertaders representants de l'Església, ja des dels primers temps, no han volgut mai tancar llur esperit a tot el que és bell i exemplar en les obres dels clàssics; però, tot i llur entusiasme per aquests han sostingut sempre amb la mateixa fermesa que, àdhuc allò més gran i gloriós que pugui oferir-nos l'Antiguitat clàssica, no arriba ni de molt a la bellesa, l'elevació i la puresa del Cristianisme.

Fou de llarga durada el període en què el Cristianisme hagué de seguir en estret contacte amb el Paganisme. Aquest, amb la magnífica tradició intel·lectual que havia fundat la llarga i gloriosa pleiade de savis i oradors, poetes i filòsofs de Grècia i Roma, fruï per molt de temps d'un prestigi que el Cristianisme, tot just nat, hagué de reconèixer i respectar i àdhuc aprofitar en la justa mesura per la il·lustració de les intel·ligències i el progrés de la cultura. El problema creat per la vitalitat i el prestigi de la tradició del pensament pagà era greu i delicat; i podem dir que preocupà vivament no sols als Papes d'aquell temps, ans també a tots els Sants Pares i a tots aquells que posaven les llums de llur intel·ligència i els fruits de llurs estudis al servei de la causa de Crist i de la seva Església. Una pàgina de la tan acreditada *Història dels Papes* de Sant Pastor, ens servirà més del que podrien fer les nostres consideracions personals per a il·lustrar al lector sobre el criteri i les normes que en aquesta delicada qüestió sostingueren en general els Pares de l'Església durant aquells primers segles del Cristianisme en què foren assentats els sòlids fonaments del dogma catòlic. Diu aquest il·lustre historiador (1): "Partint del principi que la ciència és un gran bé i que els abusos d'ella no justifiquen la seva opressió, l'Església... combaté des del principi la superstició pagana, la immoralitat pagana, mai, però, la cultura greco-romana de l'esperit. A exemple del gran Apòstol dels gentils, que havia estudiat els poetes i els filòsofs grecs, la gran majoria dels qui continuaren la seva obra, estimà moltíssim i recomanà els estudis clàssics; i àdhuc els antics cristians, per bé que es distingiren per llur severitat, no tingueren escrúpol a vestir les idees de llur religió amb els versos dels poetes gentils, com, per exemple, Virgili. Quan l'emperador Julià l'Apòstata volgué llevar als cristians el mitjà tan eficaç d'educació, dels estudis clàssics, els cabdills, sempre previsors, de l'Església veieren en aquesta mesura una de les armes més perilloses contra el Cristianisme. Forçats per la necessitat, s'hagueren

d'accontentar, per a l'ensenyament, amb llibres d'autors cristians compostos precipitadament amb aquest objecte; però que aquest recurs era conceptuat com insuficient, ho demostra l'haver tornat, després de la mort de Julià, a l'estudi dels antics clàssics. No conegueren mai els cristians el perill que entranyava un estudi exclusiu i exagerat dels escriptors pagans, en el qual no fos tingut en compte l'aspecte nociu del paganisme... Els Pares de l'Església... no s'oblidaren d'assenyalar de temps en temps els perills en què la joventut podia caure en l'estudi de l'Antiguitat; i per a evitar-los aconsellaven de predicar les màximes de la pedagogia cristiana i fer una acurada selecció dels mestres. Amb aquest procediment aconseguí l'Església salvar els perills amb què la lectura dels clàssics amenaçava la vida moral i religiosa. És cert que hi hagué tot sovint esperits gelosos que declaraven: En Crist tenim la veritat, i no tenim necessitat d'altra ciència. Ni mancaren tampoc cristians que abominaren de les ciències clàssiques com a perilloses i corruptores de la doctrina cristiana; però les severes reprensions adreçades per Sant Gregori Naziancè contra aquests, demostren que no formaven pas el partit més il·lustrat ni el més desinteressat en aquest punt, car bo i defensant la causa de la ignorància, cercaven amb ella llur pròpia defensa sense preocupar-se dels grans interessos científics ni de la formació intel·lectual de la societat cristiana, que ells haurien abandonat si haguessin pogut imposar als altres llur manera de pensar. Però els qui varen veure amb intuïció més ferma l'esdevenidor de l'Església, foren precisament els qui amb més zel i entusiasme prengueren la defensa d'aquells interessos; i aquest és el cas de la gran majoria dels Pares de l'Església a Orient i a Occident. "La filosofia pagana, escriu Clement d'Alexandria, no perjudica la vida cristiana... puix fou la imatge de la veritat i el do que Déu atorgà als grecs... La Filosofia educà als grecs, com la Llei als jueus, per a portar els uns i els altres a Crist. Però, com sia que els gentils barregen la veritat amb la falsedat, cal pendre la saviesa de llurs filòsofs amb la precaució amb què tallem les roses entre les espines." Aquestes mateixes idees exposen i defensen Sant Basili, Sant Gregori Naziancè, Sant Agustí i Sant Jeroni i altres grans Pares de l'antiga Església... Tots ells distingien perfectament els elements universalment humans continguts en les literatures clàssiques i els elements pagans que elles estotgen; i feta aquesta prèvia distinció, varen admetre als primers en el cercle de les idees cristianes. Per això accentuaren sempre que tot depèn de la manera i de la forma de llegir els clàssics pagans i de fer-los servir en l'ensenyament... Així doncs, la conciliació de la formació clàssica amb l'educació cristiana ha estat considerada per l'Església, des del temps dels Sants Pares, com una tradició i com una real necessitat."

Entre tots els documents escrits pels Pares de l'Església sobre la qüestió que ens ocupa, potser no n'hi ha cap que formuli solucions tan concretes i un criteri tan segur i tan lluminós, com el *Discurs als joves* de Sant Basili de Cesarea (2). En aquest docu-

ment l'autor no s'acontenta amb tocar la qüestió d'esquitllentes, sinó que la tracta a fons i amb tota detenció; s'adreça als joves parents seus que seguien els cursos públics i que semblaven tenir vocació sacerdotal; en el seu discurs parla sota el punt de vista exclusivament cristià i en qualitat de director espiritual. Sant Basili ensenya primerament la utilitat que els joves poden treure de l'estudi dels clàssics; i en segon lloc indica la direcció que cal donar a aquest estudi perquè tingui realment aquesta utilitat. Una triple utilitat assenyalava Sant Basili a l'estudi dels clàssics: Primerament, aquest estudi és indispensable com instrument de cultura formal. "Ara la vostra joventut, diu, us fa creure incapaces de comprendre la doctrina sagrada. Mentrestant, us prepareu per aquest estudi exercint la vostra facultat intel·lectual en altres obres (les dels clàssics) que tinguin una certa analogia amb la Sagrada Escriptura, i que són com l'ombra i el reflex d'aquesta..." Aquesta preparació és comparable a la que els tintorers donen als draps que han de tenyir. Abans de submergir-los en el bany on han de pendre llur novella color, els sotmeten a tota mena de manipulacions per tal de tornar aquesta color inalterable."

La segona utilitat de l'estudi dels clàssics, segons Sant Basili, és que contribueix directament a fer comprendre, apreciar i estimar més la veritat cristiana. En efecte, o bé allò que diuen aquests autors s'acosta a allò que la fe ens ensenya, i en aquest cas la utilitat és palesa; o bé, passa el contrari, i llavors la comparació farà encara destacar més la superioritat de la doctrina revelada.

La tercera i darrera utilitat que presenta aquest estudi és que ens ensenya a ornar convenientment la ciència sagrada. El sant explica la seva idea amb una gentil comparació: "Es indiscutible, diu, que la bondat d'un arbre consisteix pròpiament en la producció dels fruits al seu temps. Però, àdhuc així ¿podem sostenir que el fullatge que tremola al voltant de les branques és superflu? De cap manera; té la seva raó d'ésser; serveix d'ornament a l'arbre." Sant Basili invoca en defensa de la seva tesi els exemples de Moisès i Daniel; aquests grans erents de Déu per tal de preparar-se a l'exercici de llur santa missió, s'instruïren el primer en les ciències dels egipcis, el segon en les dels caldeus.

Sant Basili resumeix la seva tesi en algunes regles pràctiques, que els joves hauran de tenir presents perquè obtinguin de la lectura dels clàssics el profit indicat, sense exposar-se al perill d'una perversió intel·lectual o moral. "Quan assistiu a les aules dels vostres mestres (aquests eren pagans) i quan estudiueu els grans genis de l'antiguitat, cal que no us deixeu pendre per ells el timó de la vostra intel·ligència, ni els permeteu dirigir el vostre pensament cap a on ells tinguin per convenient. No; feu-ho d'altra manera. Accepteu llurs serveis; sapigueu, però, a l'ensens discernir ço que cal rebutjar." Partint d'aquest principi, Sant Basili formula aquestes dues regles: 1.ª Reserveu el vostre assentiment, la vostra admiració i les vostres lloances a ço que sigui bo i virtuós. En aquest concepte, podem aprovar, admirar i lloar les paraules, els fets i les proeses dels herois que els poetes i historiadors clàssics celebren, sempre i quan no estiguin en pugna amb el nostre sentit cristià; i el mateix podem dir de les sentències i de les alegories morals

que ornen llurs obres. El Sant en dona molts exemples; i fa un especial esment d'Homer: "Els seus poemes, diu ell, són un himne a la virtut." 2.ª "Cal que repreueu categòricament ço que és fals o immoral, o bé passeu per damunt sense aturar-vos-hi." Sant Basili fa entrar en aquesta categoria la mitologia pagana i les escandaloses aventures dels déus i les deesses; les narracions que no tenen altra finalitat que la d'afalagar els sentits per a millor enganyar al qui les escolti; i l'art de mentir hàbilment que practiquen certs oradors clàssics. El sant s'esforça a gravar aquests consells en l'ànima dels joves mitjançant imatges tan gracioses com suggestives: "Tenim de tancar les orelles, diu ell, a aquests discursos, com féu Ulisses per a escapar de l'encís de les sirenes..."; "Solament les abelles que no s'acontenten amb fruir del perfum i de les colors de les flors, saben treure'n la mel. Així, aquells qui saben cercar en llurs lectures altra cosa que el plaer i l'entreteniment, saben també treure'n avantatges per a llur ànima; doncs bé, quan llegim, esforcem-nos a imitar perfectament les abelles... Collim la rosa sense punxar-nos en les espines."

Llegint i estudiant amb aquest criteri exposat i formulat en les regles de Sant Basili, els autors del paganisme clàssic, obtindrem d'ells el màxim benefici per a la nostra educació intel·lectual i moral. Tot l'or que les literatures clàssiques continguin serà aprofitat així per acréixer el nostre tresor espiritual i podrem assimilar-nos totes les veritats i totes les bel·leses que tant abunden en aquelles grans literatures, car és ben cert que sovint trobem en aquells grans escriptors allò que Tertulià anomena amb tan justa expressió *testimonium animae naturaliter christianae* (testimoni d'una ànima naturalment cristiana), aquells moments d'il·luminació de la ment pagana que fan pressentir el diví complement de la revelació cristiana.

MANUEL DE MONTOLIU

- (1) V. *Historia de los Papas*, por Ludovico Pastor, versión por el P. R. Ruiz Amado, S. J. Vol. I, pp. 114 i seg.
(2) Els fragments que en traduïm són extrets dels passatges transcrits en l'obra de Jules Verest, S. I., *La question des humanités*, cap. V.

Espurnes

El Sant Rosari té a Londres 100.000 associats; a Holanda rara és la Parròquia que no compti amb l'arxiconfraria del Rosari; a Bèlgica el centre de Sila compta amb 400.000 associats. A França, a la regió Est, no es troba parròquia sense confraria, i el centre del Rosari Perpetu de Lió compta amb 100.000 associats, i la secció de nois amb 13.000; a Itàlia el Rosari Perpetu en compta 80.000; n'hi han inscrits a Constantinoble i missions, 2.500; i també hi són a Jerusalem, a les Missions de l'Extrem Orient, per tota l'Amèrica, a Filipines, en una paraula, per tot el món.

Heus aquí el secret del triomf del Catolicisme. Aquesta força conjunta, espiritual, ideal que ens agermana per a establir el regne de la pau.

L'equilibri espiritual

Un porter d'un manicomi, que cultivava la ironia, en tancar la porta del benèfic establiment exclamava: "Més en tanco a fora que a dins". Aquesta afirmació, baldament sigui dita amb un somris irònic als llavis, és ben exacta. El món dóna la sensació d'una immensa casa d'orats. Si fos possible fer una estadística dels homes ben equilibrats que hi ha al món, veuríem que aquests constitueixen una petita minoria. Veieu a cada moment unes coses tan fantàstiques, que us heu de palpar per a convence-us que us trobeu en un món real i no en un món il·lusori.

Hom diria que passa pel món un vent de follia que fa perdre el seny als homes.

Es comprèn que quan dues persones dialoguen sobre coses que exacerben les passions, que cridin i gesticulin iradament. El que no es comprèn és que sense cap mena de motiu us escometin a cops de fuet. Llegiu alguns diaris i veureu com donen furioses llançades a persones que adopten una actitud prudent. Aquests diaris escriuen amb un fibló de vespa.

Un hom ha de fer un esforç per a llegir els violents articles d'A B C. Alça tant la veu que us eixorda. Què li passa al diari de les beceroles? Si els que escriuen aquests articles tan agressius i tan càustics fossin una mica més equilibrats, creieu que no s'adonarien que alcen massa la veu? Ho he dit mantes vegades i ho tornaré a repetir tantes vegades com calgui: al món passen coses desagradables perquè són poquíssims els homes que tenen sentit comú. La febre de la ciutat desequilibra els homes. Hi ha gent que confon la cultura amb el seny. Existeixen homes molt cultes i extraordinàriament intel·ligents que estan descentrats i no saben situar-se. Ningú no em negarà que és més profitosa l'aigua clara d'un rierol que s'escola plàcidament damunt la verdor de l'herba, que no pas l'aigua tèrbola d'una torrentada que salta escumejant damunt els còdols del torrent. Generalment els homes que el món anomena genials serveixen únicament en determinades arxives. En moments determinats obren les ales de l'esperit i de la intel·ligència i us donen la sensació de fortitud i de poder. Però no esperem d'ells una tasca persistent. La feina la fan els homes discrets que tenen l'esperit ben equilibrat. La intel·ligència no té cap eficàcia quan no va acompanyada de l'equilibri espiritual.

De vegades en les nostres masies trobeu homes plens de seny. No saben certament un borrall de filosofia i molts d'ells, com aquell cèlebre personatge de Molière, ignoren que parlen en prosa, però tenen un esperit tan equilibrat que sense donar-se'n compte diuen coses molt pregones. Si no voleu que la gent rigui de vosaltres no traspasseu mai el límit dels vostres coneixements. Els homes rurals parlen únicament de les coses relacionades amb la vida del treball. I tenen tant de seny que donen lliçons de sentit comú a molts intel·lectuals que creuen saber-ho tot perquè han llegit uns quants llibres.

¿No creieu que és preferible el seny i l'equilibri de l'home rústec, que no pas la vanitat i la poca

ponderació d'aquells que, tot i sabent moltes coses, no saben on es troba el camí que mena al regne del sentit comú?

Si passem de l'ordre intel·lectual a l'ordre polític veurem que existeix també un desequilibri entre la majoria dels homes que avui són al davant del governament dels pobles. Alguns d'ells diuen unes coses que us deixen desconcertats. A Itàlia s'ha abolit el dret d'oposició. Un hom no té més remei que aturar el pensament i subjectar-se a la voluntat omnimoda dels que manen. ¿Voleu una manca més gran de sentit comú? Reuniu un petit estol d'homes a l'entorn d'una taula i poseu-vos a dialogar amb ells sobre qualsevol tema de matèria opinable, i veureu com no arribareu a posar-vos d'acord. Cada home té una visió particular i personal de les coses del món. En molts aspectes de la vida és impossible objectivar. Encara que ens proposem donar una definició objectiva d'un fet, no podrem deixar de subjectivar. Totes les coses passen a través del cristall del nostre esperit, i en eixir a la llum porten una mica de la nostra pròpia substància. ¿Si cada home té una visió especial de la vida, com és possible que en matèria opinable tots pensem igual? ¿I en nom de quin dret pot obligar-me un home a què pensi jo igualment que ell? Com riuran els homes de l'esdevenidor d'aquests Cèsars de llustrina que es col·loquen dalt d'un pedestal i no tenen el pudor d'amagar sota el mantell de porpra els peus de fang!

De tots els indrets de la terra s'alcen unes veus que diuen: "Volem que la pau cobejada plani damunt els pobles!" ¿I què fan els homes que criden perquè al món hi hagi pau? Absolutament res. Encadenen l'ànima d'aquells que han aconseguit dominar, i pretenen que els encadenats es lliurin resignadament als dominadors. És natural que si callen tots els que es consideren oprimits que es restableixi la pau. Però seria una pau fictícia. Hem de creure en l'afecte d'aquells que s'abracen amb els braços lliures, però no hem de creure que s'estimen els que tenen les mans lligades.

La Societat de Nacions em fa l'efecte d'una casa d'orats. Els estadistes més eminents de vegades diuen coses que no les diria un home que tingues sentit comú. Hem d'unir-nos, exclamen, perquè d'ara endavant no siguin possibles les guerres, i quasi totes les nacions s'estan armant fins a les dents. Han proclamat mantes vegades la necessitat de respectar els drets de les petites nacionalitats, i, no obstant, aquests pobles us diran amb el rigor amb què són tractats.

En mig d'aquesta confusió de veus eixordadores, es sent una veu pura que com un raig de llum esquince les tenebres. És la veu del Vicari de Jesucrist. El Papa parla sempre sincerament perquè no el domina cap desig de possessió ni pretén arrebassar la llibertat de cap poble. El Sant Pare desitja veritablement que al món hi hagi pau. Però aquesta pau vol que es basi en la justícia. Sense justícia no hi ha pau.

Els homes d'Estat és molt difícil que aconseguixin aquietar les passions, perquè la majoria d'ells prediquen una fraternitat sense Déu. Ens

arribarem a estimar mútuament els homes de tot el món, el dia que reconeguem que tots som fills d'un Pare comú que és al cel. Allunyant el poble de Déu és impossible que hi hagi pau a la terra.

Els murs que s'alcen a l'entorn dels pobles s'han

d'enrunar. És natural que cada home estimi els seus, amb els quals està lligat amb vincles indestructibles, però cal que es senti germà fins d'aquells que viuen en la selva inhospitalària.

J. CIVERA I SORMANI

PAGINES AL VIU

L'eterna joventut de l'Etern Precepte, de nosaltres ignorada

El món s'ha de salvar únicament, per la pràctica de la caritat. No hi ha panacees ni remeis ni invents ni convencions que hi valguin; o la caritat o res. L'experiència és òbvia.

I la caritat no és pas cap cosa difusa, abstracta, conceptuosa o difícil, que només sigui trobadissa d'uns pocs o d'una minoria de mortals, sinó tot al contrari: és una cosa clara, neta, precisa, retallada. ben obiradora i... (sobretot) ben a l'abast de la mà de tothom, de TOTHOM de bona voluntat i de recte esperit. No endebades és el *Gran Precepte* de Déu, indispensable per a la nostra eterna justificació.

Fem experiència, si no:

Sovinterament sortim molt enfervorits de l'Església, de les pràctiques pietoses, de la meditació, per exemple. Déu, pels seus evangelistes i doctors i per la secreta i personalíssima infusió de les seves gràcies, ens fa entendre ben a les clares com hem de fer de la caritat el pa de la nostra taula de cada dia, el llit del nostre repòs tranquil, el bastó segur dels nostres camins, la llum i l'escalfor indispensables a la nostra vida sobrenatural de cristians fidels a la Gràcia.

Totes aquestes consideracions ens escalfen santament i sàvia el nostre cor... mes, ens entrem a qual-sevol contingència o negoci de la vida i de seguida l'home animal es sobreposa a l'home espiritual i hem de plorar cada vespre, en l'examen de consciència, una derrota més en la nostra afeblida vida cristiana. I per quina causa?

Ai las! Són tantes les causes que ens bolquen!

Se'ns acosta, per exemple, un masell d'esperit, un home que no viu ni assossega de tan malalt com té el cor d'odi i d'antipatia a un seu germà, ens aboca a l'orella tota una fosca lletania de penjaments en contra d'ell, ens lliga amb moltes i trampes a la seva malalta i negativa posició d'esperit, i-nosaltres, flacs de nosaltres!, ens lliurem a les seves suggestions de negociació i sense donar-nos-en gaire compte ens trobem, quan fem bugada del nostre cor, en el qual ha nascut el bolet verinós de la malvolença contra aquell germà nostre, del recel quan menys, de la prevenció, de la fredor d'afectes. O flacs de nosaltres!

En aquest cas (massa comú encara que no succeís sinó una sola vegada), totes les nostres excel·lents teories de la caritat s'estrellen contra la dificultat d'un cas pràctic del qual no en sabem sortir airoso, com Déu i sa Llei ens reclamen.

Què més?

Quantes vegades el mòbil de les nostres visites, de les nostres relacions, no és la caritat sinó la creu d'aquest gran manament?

Quantes vegades les nostres empreses no es recol-

zen (portant en això, indefectiblement, la mort en les entranyes) damunt aquest pern fals?

Quants, dels nostres negocis, no tenen aquesta criminosa motivació?

Quants, dels nostres testimonis, no són malalts d'aquesta lepra?

Ni arribem a ésser amos dels aconteixements que ens circumvolten i lluny de saber-los adreçar per vies d'amor i pau ens deixem engolir, com uns pobres cargolins als qui devora un ànec famolenc, per les coses!

Es que, en la ceguera d'un instant, d'una hora, d'una prevenció o d'una animositat se'ns fa fosc, pobres de nosaltres! i no obirem la llum del manament qui brolla sempre del costat obert del Senyor de la Creu reclamant-nos, reclamant-nos, reclamant-nos... sense que ens guanyi el reclam.

Es que desconexem l'eterna i immutable joventut i bellesa de l'Etern Precepte, del més gran precepte de la Llei de Déu, aquell en el qual es refon i resum tota la legislació divina.

Creieu que si no fos així viuria sota cap sostre cristià el desamor i l'odi?

Creieu que moltes llengües no entrarien a la beina com ho fan els sabres que no han de servir?

Creieu que si això no fos pràcticament una veritat (en els negocis, en les corporacions i estaments, en la vida de relació, en la societat en una paraula) hi hauria tants ocupats (pobres malalts de l'animeta!) en aquests miserables oficis que en l'argot de la gent s'anomenen *segar l'herba sota els peus, fer la camalleta, fer la guitza* i altres fineses per l'estil?

Un nou manament us do; un nou manament més us deixo, digué Jesucrist als seus deixebles:

QUE US ESTIMEU ELS UNS ALS ALTRES, que és tant com dir:

Que no us desentraneyeu els uns als altres.

Que no us recordeu del que us separa sinó del que us uneix i agermana.

Que em feu honor a Mi amb la vostra conducta indulgent.

Que us engrandi en caritat i us anul·leu a tot odi i malvolença.

I com a preciosa rúbrica a l'urgència i capitalitat d'aquest manament tornava a dir el Crist:

CABALMENT EN AIXÒ DAREU PROVA D'ÉSSER ELS MEUS DEIXEBLES = SI US ESTIMEU ELS UNS ALS ALTRES TAL COM JO US HE ESTIMAT.

O eterna bellesa, o dolça actualitat del Gran Precepte, que lluny estàs de la conducta de tants mortals!

MN. LLUÍS G. PLA

Opinions d'altri

El nostre estimat col·lega "Diario de Barcelona" publica un article signat per R. Camfrullós, del qual transcrivim els següents paràgrafs:

Todas las cuestiones que se rozan con el idioma natural son delicadas y espinosísimas. ¿A nombre de qué se puede imponer una renunciación a un afecto honradísimo y legítimo, como es el afecto que se siente por el idioma natural que sabe a castísima leche materna? ¿Cómo se puede pensar y decir que la lengua materna es la lengua de la guerra y del odio? No lo entendía así San Pedro Crisólogo, el de las palabras de oro, quien dice:

"La lengua natural es cara a los sencillos, es dulce a los doctos, y para todos dice cosas que a todos han de aprovechar. Al pueblo hay que hablar en la lengua del pueblo. La comunidad tiene que ser estimulada por la lengua común y aquello que a todos ha de aprovechar, se ha de decir en la lengua de todos".

Y Casiodoro que, antes de ser monje, había sido lo que ahora diríamos "hombre de Estado", escribió: "Dulcius ab unoquoque accipitur quod patrio sermone narratur": Con mayor suavidad se insinúa en cada uno, aquello que se le dice en la lengua paterna". Nuestro San Paciano, el gran obispo barcelonés que casi puede medirse con los otros grandes obispos de la comunión católica que en aquel tiempo conducían la grey de Cristo Jesús, no creía que la pluralidad de lenguas fuese ninguna causa de disociación, antes afirmaba que "toda lengua era una riqueza de Dios". Y antes, San Pablo con la gran vehemencia de su corazón apostólico había podido elevar a Dios un himno de gracias "porque hablaba en la lengua de todos sus oyentes". Y antes aun el Espíritu de Dios al derramarse sobre toda carne, en forma de lenguas de fuego, delante una multitud heteróclita, se había dejado oír, por boca de los apóstoles, "hablando a cada uno en su propia lengua".

"La Vanguardia" ha publicat un article sota el títol "El callejón de Sancho". El signa "Gaziel". D'ell són aquests paràgrafs:

Es muy agradable la pronta y resuelta actitud que dos grandes periódicos madrileños, "El Sol" y "El Debate", han adoptado ante el injusto ataque de un colega suyo, "ABC", contra el arzobispo de Tarragona y el episcopado de Cataluña. Desde dos extremos tan opuestos —la derecha católica y el liberalismo más comprensivo de España— se ha acudido igualmente a rechazar de plano la tesis sustentada, con imprudencia y destemplanza, por el rotativo que dirige el señor Luca de Tena. Esta sola coincidencia bastaría para demostrar que el nuevo paso dado por "ABC" es un mal paso.

Ni "El Debate" ni "El Sol" pueden ser sospechosos de sentir poco afecto por el idioma castellano. "El Debate", además, no esconde sus simpatías por el actual régimen de dictadura. "El Sol" no es ningún paladín de intereses confesionales determinados. Cuando uno y otro juzgan buena la conducta episcopal de Cataluña, no será, pues, ni por animadversión hacia los principios gubernamentales, ni por complacencia con las directivas eclesiásticas. Sus opiniones se inspiran en más altas consideraciones de justicia, de conveniencia colectiva y de respeto a la realidad. Por si esto fuera poco, el órgano del Gobierno mismo, "La Nación" —el menos impugnado de todos los testimonios— ha echado mucha agua, hasta dejarlo diluido e incoloro, al inflamado vino de "ABC". Hay que reconocer, por lo tanto, que esta vez "ABC" se ha mostrado, en todos sentidos, más papista que el Papa.

¿Qué le ocurre, de cuando en cuando, a ese gran diario madrileño? ¿Qué le acosa? ¿Por qué se desazona tanto? Cuando trata de las cosas que atañen más íntimamente a Cataluña, el más desprevenido echaría de ver en sus palabras de comentario, en el tono que les da, en la proyección que les imprime, algo que podría tomarse por muchas cosas, menos por comprensión y cariño. En el brillante historial de ese rotativo, que es uno de los mejores de Madrid y uno de los más leídos, sería muy difícil encontrar un solo acierto pleno, entre todas las veces —innumerables por añadidura— que se ha irrogado el honor de hablar a Cataluña en nombre del resto de España. En cambio, nada tan hacedero como recordar las infinitas ocasiones en que pinchó y zahirió a todos los catalanes, sin motivo alguno, o con motivos inverosímiles, cogiendo la ocasión por los cabellos, como vulgarmente se dice. Hasta el punto de que, a estas horas, las periódicas e inevitables arremetidas de "ABC" constituyen ya en Cataluña un verdadero tópico, un fenómeno casi tan previsible y previsto como los astronómicos, como los eclipses de sol y de luna, que a muchos les regocija ya, y a otros —entre los cuales yo me cuento— no les produce contentamiento alguno, porque creen que para todos sería preferible que no se produjera, pero sí una especie de mansa y filosófica resignación, a la manera como los pacientes labriegos soportan las inevitables plagas del campo.

Copiem d'un article de "El Debate", contestant els atacs del diari "A. B. C.":

Las mismas circunstancias que concurren en el hecho acentúan esa racional presunción, y demuestran cuán infundado y aun podríamos decir temerario, resulta el relacionar esta junta con ninguna cuestión política. Los acuerdos, ya lo hemos dicho, se han aprobado por unanimidad, y, sin embargo, no todos los Prelados reunidos en Tarragona eran catalanes. Aun en la hipótesis absurda de suponer en los Obispos un móvil de naturaleza política, habría que concluir que ese móvil no sería el mismo para todos. Y es digno de notarse —señalemos de paso este hecho, sobre el que nadie ha llamado la atención— que si en un momento los Prelados han rebasado los límites del campo estrictamente religioso ha sido para recomendar y reiterar su respeto y adhesión al jefe del Estado. Por lo demás, los Obispos catalanes han obrado pura y simplemente como tales en cumplimiento de su altísima misión de adentrar al pueblo cristiano.

Mas no es esto solo. La unanimidad de criterio de hoy no es más que la continuación de una tradición ininterrumpida de la Iglesia en Cataluña. Las pruebas son innumerables. A la vista tenemos la Constitución del Concilio Provincial Tarraconense de 1591, en donde se ordena que "en el Principado de Cataluña no se enseñe la doctrina en otra lengua que la lengua catalana", y que se haga la predicación "en el idioma materno". El Concilio de 1635-1636 contiene idénticas prevenciones, prohibiendo el otorgar licencias para predicar en lengua no catalana, con raras y muy precisas excepciones. Cincuenta años más tarde, en el Concilio de 1684-1685, se repiten los mismos preceptos, a fin de que la enseñanza catequística se dé siempre en "lengua vernácula". Podríamos multiplicar las citas y alargar este artículo con textos concluyentes de los Sínodos de 1566, 1578 y 1704, y de los de las diócesis de Barcelona (1600 y 1669), de Gerona (1684), de Solsona (1751), de Mallorca, de Urgell, de Tortosa... Preceptos todos derivados de aquel del Concilio de Trento, que ordenó enseñar "verbis captivi audientium accommodatis". Pero preferimos referirnos a épocas más cercanas. En 1748, la Universidad de Cervera pretendió que se permitiera la predicación en castellano, ya que entonces, y durante muchos años después, el servirse de este idioma se consideraba como un signo de cultura y buen gusto. La respuesta del prelado de la diócesis no pudo ser más terminante. Denegó la petición porque los sermones en castellano sólo serían entendidos por las gentes cultas, al paso que los pronunciados en catalán lo serían también por el pueblo. Y la palabra de Dios debe llegar hasta todos.

Aquest número ha passat per la censura governativa

Fets de la setmana

La represa dels plens de l'Assemblea Nacional augmenta l'animació política regnant amb motiu de l'enquesta periodística de la qual ja parlàrem en l'anterior número, en la qual el Govern permet exposar doctrines, judicis, apreciacions i profecies de vera gravetat i transcendència, cada dia amb mànega més ampla, com si estiguéssim ja en ple període constituent.

El centenari del naixement d'En Cànovas del Castillo, l'home de la Restauració borbònica i de la Regència de donya Cristina d'Habsburg, també ajuda a aquest moviment extraordinari de la política, com igualment l'aniversari de la proclamació de la República, que ha congregat, a les velles llars republicanes, totes les persones que senten preferències per aquesta forma de govern, a les quals es sumen ara moltes d'altres que busquen en l'afirmació republicana una protesta contra el Directori, i en la implantació d'aquest sistema de govern una solució política que no poden buscar en el regionalisme, ni en el federalisme, prohibits avui dia.

El Govern també ha obert la mà en tot quant es refereix a aquest afer commemoratiu, no solament en la qüestió doctrinal, sinó en el moviment personal que ha motivat aqueixa celebració.

Fins el sector més avançat de les hosts republicanes — el que té per orgue *Las Dominicales del Libre Pensamiento*, setmanari infinitat de vegades condemnat per l'Església, — ha pogut organitzar un convit monstre, en el qual s'han congregat tots els elements anticatòlics militants.

El Centenari de Cànovas ha donat peu a què s'hagi dit d'ell coses per a tots els gustos, recordant els fets cabdals en els quals fou principal actor eix home verament extraordinari, i les seves lluites gegantines contra l'Església per a fer surar el famós article onzè de la Constitució, contra el qual protestaren inútilment el Pare Sant Pius IX i tots els Prelats d'Espanya. Déu l'hagi perdonat.

La temerària i virulenta campanya empresa per l'A. B. C. contra els Prelats de Catalunya — de la qual prou tenen coneixement els nostres llegidors, — no li ha reeixit, ans al contrari, al desballestat orgue de certes classes que es diuen conservadores sense saber de què. Poques desfetes periodístiques es registren com aquesta de l'A. B. C.

El Ministre d'Hisenda ha fet un resum interessant dels seus propòsits financers per aquest any.

Ha dit, entre altres coses:

Continuar el sanejament del pressupost, intensificar la recaptació, millora els serveis administratius en benefici del contribuent i del Fisc, i, per últim i de manera principalíssima, portar endavant el projecte de creació d'un impost únic sobre les rendes de totes classes en substitució de les actuals contribucions directes.

"En termini breu, així mateix, espero ultimar un altre projecte de transcendència per al comerç d'exportació. Es tracta de completar la recent reforma del Banc de Crèdit Industrial que autoritza a aquest organisme a concedir préstecs comercials a llarg ter-

mini amb la instauració del segur sobre el crèdit d'exportació."

Per últim, ha dit el senyor Calvo Sotelo: Aquest any confio que l'Assemblea Nacional deliberarà amb tot el deteniment que el cas mereix sobre el projecte de reforma tributària (creació de l'impost sobre les rendes). Aquest projecte és d'un gran abast, i cada vegada estic més entusiasmat amb les seves línies fonamentals, la qual cosa no és òbice a què cregui i desitgi totes les correccions i alteracions de detall que la tècnica o la pràctica puguin fer convenient.

Reconec que la implantació de l'impost sobre les rendes serà obra laboriosa i delicada, però no és un somni ni un impossible i a ell s'ha d'anar, no amb l'afany d'acréixer les càrregues fiscals (res més lluny de mi) sinó amb el legítim i justificat anhel de fer més equitativa la seva distribució entre els ciutadans, que avui és veritablement cruel en molts casos.

Altrament l'afer de Tànger diu la premsa francesa que pot donar-se per virtualment resolt. França, sense permetre modificar les bases dels tractats existents, ha accedit a tot quant demanava el govern espanyol per a protegir els interessos i la seguretat d'Espanya al Marroc.

* * *

El triomf del partit obrerista noruec ha estat molt efímer. Amb forces minces pel cas, gens preparat per a les funcions de govern, sense homes polítics a l'altura necessària per a defensar-se contra les escomeses dels seus enemics, el partit laborista ha tingut de retirar-se, cedint el pas al partit radical, que tampoc té forces per a reeixir.

L'apertura del Parlament anglès (cal escriure'l amb lletra majúscula), ha revestit la severitat tradicional i ha tingut la importància deguda. El missatge reial i imperial ha estat molt sobri. Els grans problemes que hom esperava veure aclarits, ni de lluny han estat tocats. El de la Xina és dels pocs problemes exceptuats pel cas i encara perquè va millorant sensiblement. La Gran Bretanya va reduint els seus efectius de guerra en l'ex-imperi xinès i dona ja per ben garantits els immensos interessos que esguarda en aquelles remotes regions.

La Qüestió Romana torna a preocupar altra volta. Es veu que els homes de la novíssima Itàlia voldrien resoldre-la prompte per a donar més unitat i més força a la nació i allunyar-la de perills morals i fins diplomàtics que aquest estat violent de coses — encara que tan prudentment portat per la Santa Seu, — podria provocar. No convé perdre de vista la història d'aquest grandios afer, el seu natural caràcter internacional i les seves arrelades universals ramificacions, si bé ara es va providencialment simplificant i madurant, obrint-se a l'esperança del món cristià totes les portes de les possibilitats, ans barrades...

Hindenburg pot ben dir-se que és més bon polític que militar encara. Aquests dies ha evitat a l'imperi-republicà que presideix una crisi que no tenia més solució que la dissolució del Reichstag. Amb una carteta l'ha conjurada.

Tots els diaris parlen dels nous esdeveniments mexicans. El món sembla que es dona compte de què aquella vergonya de la humanitat no pot persistir.

J.

Noticiari

Espanya

El "Dia del Papa", festa molt natural i legítima, però, aquest any, podem dir que improvisada en mantes nacions, ha estat ben celebrada arreu i porta empremta per a ésser una de les principals de la Cristiandat, com és de dret. El "Dia del Papa" pot ben dir-se que és el "Dia de Crist", de Qui és representant i Vicari el Papa. *Alter Christus*.

—Ha cridat fortament l'atenció la Conferència que sobre l'interessant tema "L'emigració davant del problema agrari", ha donat a Madrid el nostre il·lustre paisà i molt estimat i venerable amic, reverend Pare Cirera, de la ínclita Companyia de Jesús, Director de la "Asociación Española de San Rafael para protección de emigrantes", que tingué a Barcelona, anys ha, el seu fogar principal. Fou el Papa Pius X qui la fundà l'any 1913.

El P. Cirera en féu la història i explicà el seu fecondíssim funcionament, els seus nous problemes i els grans projectes que té entre mans perquè doni tots els fruits de què és capaç.

Assistiren a la Conferència el President de l'Acció Social Agrària i tota la plana major dels sociòlegs madrilenys, que l'emplenaren d'aplaudiments.

—El Coronel del Regiment de Granada ha fundat la "Biblioteca del Soldado", nomenant Director i Seleccionador de la mateixa al reverend Capellà del Regiment, i posant-la baix l'advocació de la Verge de les Angúnies, Patrona de Granada.

D'això se'n diu fer bé les coses, *rara avis*, perquè en matèria de Biblioteques... hi ha molt que dir.

—La joventut Catòlica de Salamanca secunda enèrgicament la campanya superiorment ordenada perquè es decreti obligatòria l'ensenyança de l'assignatura de Religió en els Instituts oficials. A l'efecte, ha organitzat una sèrie de Conferències i actes públics, que obtenen gran ressonància en aquell gran centre universitari.

—Ha estat molt comentada a València i altres parts la desaparició d'un quadre del Sacratíssim Cor de Jesús que figurava en els gràfics, publicats pels periòdics il·lustrats estrangers, de la cambra on morí Blasco Ibàñez. Quina mà piadosa va posar-lo allí, al costat del moribund? I quina mà sectària va esborrar-lo de moltes còpies del al·ludits gravats?

El fet, positiu, es presta a molts comentaris. Blasco Ibàñez era gran admirador del seu gran paisà Sant Vicens Ferrer, un dels Miraclers més admirables...

—Presidida pel sots-director de Mines, es presentà al ministeri de Foment una comissió de representants de miners, fundidors i elaboradors de plom de tota Espanya, la qual lliurà al comte de Guadalhorce una fórmula que pot al seu judici resoldre la qüestió de la participació justa dels miners, fundidors i elaboradors en els beneficis globals de la indústria del plom.

Es ocia ponderar la importància de tal nova en les noves correnties del treball.

—Han estat cursades les ordres a tots els enginyers caps dels districtes forestals i de les divisions hidrològico-forestals perquè siguin complertes per tot el personal facultatiu i de guarderia les disposicions de la recent reial ordre de la Presidència sobre el

respecte a la propietat de la terra i els seus fruits, respecte cada dia més oblidat, no sols pel vulgus, sinó fins per persones de qui no és pas d'esperar aquesta falta.

—S'ha constituït a Barcelona una nova societat per a impulsar construccions populars de cases barates.

S'anomena Cooperativa General de Cases Barates i està oberta a tothom que reuneixi les condicions legals, puix no és necessari ésser d'estament ni professió determinada.

La presidència de la nova entitat ha estat acceptada pel conegut advocat especialista Ramon Noguer i Comet, ponent que fou del I Congrés Oficial de Cases Barates no fa molt celebrat a Barcelona.

Estranger

Segons el nou cens fet a la Xina, els xinesos sumen 436 milions. Són molts xinesos. Quasi massa. Allò que diuen del perill groc deu venir d'això de tants milions. Si es posessin de renglera, donarien la volta al món i encara sobrarien "xinos".

—El Senat francès ha estudiat el servei militar de les dones en temps de guerra, acordant, assenyadament, que sols s'ocupin de serveis civils. Bé tenen prou feina a casa, si volen!

—A Nova York s'ha obert una escola comunista d'estratègia revolucionària. La llei ho permet, però la policia la comentarà a espatlles de mestres i deixebles. És el seu sistema,

—Un telegrama diu que el Duce permet els jocs prohibits a Itàlia, fins ara. Comença per la regió més tarada d'aquest maleit vici.

—Ha causat molta sorpresa en el món del treball la resolució del govern anglès negant-se a ratificar el Conveni de Washington sobre la jornada de vuit hores i proposant una nova Conferència per a esmenar dit Conveni. A Ginebra, en l'Oficina Internacional del Treball l'efecte ha estat desastrós.

—Les vagues a Rússia ja no es resolen a trets com fins ara. Els obrers en algunes parts, han aconseguit imposar-se als delegats soviètics i prevaldre, com recentment, a Moscou mateix, on la vaga dels obrers de l'aigua que la proveeix, s'ha resolt accedint al govern a ço que exigien.

—Els obrers del cotó a Anglaterra han estat requerits per les organitzacions patronals perquè acceptin la rebaixa d'un dotze i mig per cent dels salaris i l'augment de la jornada (de 40 a 52'25 hores, setmanalment). Els obrers es neguen a accedir-hi, naturalment.

—L'oncle Sam troba ara que els submarins (la defensa econòmica i eficaç dels països marítims pobres) fóra convenient abolir-los, per medi d'acords internacionals, a fi que no fessin nosa als seus plans d'universal imperialisme naval.

—Després de divuit temptatives inútils, a la dinou han guanyat la partida els feministes de l'Àfrica del Sud, aconseguint per 53 vots contra 50 el vot polític de les dones.

—Al Japó, la inauguració del sufragi universal d'ambdós sexes ha produït un rebombori mai imaginat, talment com per les nostres terres. No cal dir res més.

—Els feixistes italians no volen que a Itàlia la gent s'alegrin amb vins de procedència exòtica. Volen que siguin de marca italiana. És una forma de patriotisme que a Espanya també té partidaris.

XARIBE PUIG

Exigiu l'adjunta marca registrada

XAROP PUIG

preparat per Z. Puig.—RIPOLL

Antiga i acreditada preparació per a combatre les pulmonies, bronquitis, catarros, tos i totes les afeccions de l'aparell respiratori.

Seixanta anys d'èxits continus.

De venda: en totes les farmàcies i centres d'específics.

LA BIBLIA

DE

MONTSERRAT

Aquesta traducció dels textos originals de la Bíblia amb el corresponent comentari, constarà de 23 volums de més de 300 planes en gran format. Unicament es ven per subscripció a tota la sèrie de volums. El preu de cada volum relligat és de 30 ptes. El pagament s'efectua a l'entrega de cada volum.

Demaneu prospectes especials al R. Pare Administrador de les Publicacions.

MONESTIR DE MONTSERRAT (BARCELONA)

Ganivets, navalles, tisores i tota mena d'articles de tocador

Taller d'esmolador navalles i altres eines de tall

PLAÇA DEL PI, 3 (davant l'Església)

Acadèmia Cots

Direcció general: Portal de l'Angel, 10--BARCELONA

FUNDADA EN 1879

Telèfon 5041 A.-Apartat 782

CLASSES SELECTES separats els dos sexes per diferents pisos i escales

COMERÇ - IDIOMES

Procediments eminentment pràctics

CLASSES GENERALS, QUOTA MODICA

Constantment l'ACADEMIA COTS rep demanda d'alumnes per ocupar bones places.

ASSIGNATURES: Teneduria.—Càlcul.—Lletra comercial.—Correspondència.—Mecanografia.—Taquigrafia.—Francès i Anglès.—Alemany.—Classificació i Arxiu.—Alts estudis comercials.—Ortografia.—Dibuix industrial.—Linguòfons.—Màquines de calcular, etc.

Companyia Transatlàntica

VAPORS CORREUS ESPANYOLS

Serveis Regulars

RAPID	} Espanya-Nova York
DIRECTE	
RAPID: Nord d'Espanya a Cuba i Mèxic	9 expedicions a l'any.
EXPRESS: Mediterrani i l'Argentina	16 expedicions a l'any.
LINIA: Mediterrani-Cuba-Mèxic-Nova Orleans	14 expedicions a l'any.
" Mediterrani, Costa Firme i Pacífic	14 expedicions a l'any.
" Mediterrani a Fernando Póo	11 expedicions a l'any.
" a Filipines	12 expedicions a l'any.
	3 expedicions a l'any.

Servei tipus Gran Hotel. - T. S. F. - Radio-telefonía. - Orquestra. - Capella, etc., etc.

Per informes, a les Agències de la Companyia en els principals ports d'Espanya. A Barcelona oficines de la Companyia: Plaça Medinaceli, 8

BARCELONA

NO POT MANCAR EN CAP CASA

LA PARAULA CRISTIANA

Revista mensual: 100 pàgs. de text

Subscripció: Un any, 25 ptes.

Mig any, 15 ptes.

Número solt, 2'50 ptes.

Administració: C. dels Angels, 22 i 24
BARCELONA

URALITA

EL MILLOR MATERIAL PER A COBERTES

FRANQUEO CONCERTADO